

HIV-testimine

ravijuhendi rakenduskava

versioon 22.10.2020

Eesmärk	HIV-testimise ravijuhendi eesmärk on anda soovitusel HIV-testimise nõudlust tõstvate strateegiate kasutamiseks HIV-testimisse kaasatuse suurendamisel, HIV-testimise, sealhulgas enesetestimise, pakkumisest erinevates rahvastikurühmades ning patsiendi käsitlusest pärast negatiivset või positiivset HIV-testi tulemust.
Barjäärid	<ol style="list-style-type: none">1. tervishoiutöötajate info- ja ressursipuudus (tervishoiutöötajal ei tule mõttesse pakkuda HIV-testimist, visiidi piiratud aeg, patsiendi kui ka tervishoiutöötaja poolne stigma, puuduvad oskused nõustamiseks pärast positiivset HIV-testi);2. terviseinfosüsteemide ühilduvuse probleemid (ei ole võimalik ühtsest süsteemist kontrollida patsiendi HIV-staatust ning millal on viimati teostatud HIV-testi);3. HIV-infektsiooni nakatumise riskirühma kuuluvate inimeste tuvastamise keerukus (visiidi piiratud aeg, seksuaalse orientatsiooni ja -käitumise kohta käiva info arutamiseks vajalik usalduslik suhe patsiendi ja tervishoiutöötaja vahel);4. olulise riskiga inimeste* vähene teadlikkus ja motivatsioon;5. hambaarstide piiratud võimalused HIV-testimiseks (hambaravi lepingud on eriarstiabi lepingutest eraldi);6. Sotsiaalvõrgustiku lähenemine kui teenus hetkel Eestis puudub;7. seadusandluse muutmise protsessi keerukus ja ajamahukus (mittetervishoiutöötaja ei saa testida, osades kahjude vähendamise keskustes puudub pidev HIV-testimise võimalus).8. Puuduvad vastava väljaõppe saanud mitte-tervishoiutöötajad (vajalik koolitada)
Peamised edukust tagavad/soodustavad tegurid	<p>Ravijuhendi rakendamine toimub kahes etapis. Etappide vahel toimub vahehindamine, et hinnata I etapis toimunud tegevuste rakendumist.</p> <p>I. etapis (kuni 2023. aastani) keskendutakse nii ambulatoorses kui ka statsionaarses ravis indikaatorseisundite ja -haigustega inimeste ning riskirühmade HIV-testimisele</p> <ol style="list-style-type: none">1. ravijuhendi kättesaadavaks tegemine nii elektroonselt kui ka paberversioonis;2. ravijuhendi algoritmide trükkimine ja levitamine;3. ravijuhendi digitaliseerimine, soovitusel põhised kuvamisvõimalused;

	<ol style="list-style-type: none"> 4. tervishoiutöötajate teavitamine ravijuhendi soovitudest läbi infokirjade ja meediakajastuse (indikaatorseisundite ja -haigustega inimeste ning riskirühmade HIV-testimine); 5. HIV-testimise alased koolitused tervishoiutöötajatele (indikaatorseisundite ja -haigustega inimeste ning riskirühmade HIV-testimine, HIV-testimise järgne nõustamine ja patsiendikäsitlus); 6. meediakampaania HIV-testimise ümber oleva stigma vähendamiseks (indikaatorseisundite ja -haigustega inimeste ning riskirühmade HIV-testimine); 7. inimese HIV-staatuse ja viimase HIV-testimise kuupäeva automaatne kuvamine terviseinfosüsteemis; 8. olulise HIV-i nakatumise riskiga sihtrühmadele suunitletud tegevused (sotsiaalvõrgustiku põhine lähenemine); <p>II. etapis keskendutakse lähtuvalt vahehindamise tulemusest rakendustegevustes ka teistele rahvastikurühmadele (täiskasvanute vanuses 16–49 aastat HIV-testimine riskipiirkondades)</p> <ol style="list-style-type: none"> 9. tervishoiutöötajate teavitamine ravijuhendi soovitudest läbi infokirjade ja meediakajastuse (täiskasvanute vanuses 16–49 aastat HIV-testimine riskipiirkondade ambulatoorses eriarstiabis); 10. HIV-testimise alased koolitused tervishoiutöötajatele (täiskasvanute vanuses 16–49 aastat HIV-testimine riskipiirkondade ambulatoorses eriarstiabis, HIV-testimise järgne nõustamine ja patsiendikäsitlus); 11. HIV-kiirtesti tegemise õiguse laiendamine vastava väljaõppe saanud mitte-tervishoiutöötajatele; 12. olulise HIV-i nakatumise riskiga sihtrühmadele suunitletud tegevused (sotsiaalvõrgustiku põhine lähenemine).
<p>Rakendamiseks vajalikud ressursid</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ravijuhendi ja selle lisade elektrooniliselt kättesaadavaks tegemine; 2. ravijuhendi paberandjal versiooni (400tk) ja selle lisade (1000tk eesti keeles ja 250tk vene keeles) kujundamine, tõlkimine, trükkimine ja jaotamine; 3. ravijuhendi tutvustamine tervishoiutöötajatele suunatud konverentsidel ja seminaridel; 4. HIV-testimise alased koolitused tervishoiutöötajatele; 5. HIV-kiirtestimise alase väljaõppe väljatöötamine mitte-tervishoiutöötajatele; 6. HIV-testimist käsitlev meediakampaania; 7. sotsiaalvõrgustiku põhise lähenemise piloteerimine olulise HIV-i nakatumise riskiga inimeste seas, eesmärgiga suurendada antud rahvastikurühmas testimisse kaasatust;

	8. ravijuhendit tutvustavate artiklite koostamine ja avaldamine; 9. indikaatorseisundite ja -haigustega inimeste ning riskirühmade HIV-testimine; 10. HIV-testimine riskipiirkondades ambulatoorses ja statsionaarses eriarstiabis.
--	---

* Oluline HIV-i nakatumise risk esineb järgmistel rahvastikurühmadel: narkootikume süstivad või süstinud inimesed; prostitutsiooni kaasatud isikud; meestega seksivad mehed; eespool nimetatud isikute sekspartnerid; isikud, kellel on olnud sekskontakt HIV-positiivse isikuga; isikud, kelle kallal on tarvitatud seksuaalvägivalda.

Rakenduskavaga seotud tegevused või kaalutlused		Vastutav asutus/isik	Kaasatud osapooled/isikud	Vahetähtajad, ajakava	Rakendusmeetmed
Levitamine	Ravijuhend koos lisadega avaldatakse veebilehel www.ravijuhend.ee	Eesti Haigekassa	–	Vastavalt ravijuhendi valmimisele	Ravijuhend on veebis kättesaadav
	Ravijuhendi ja selle lisamaterjalide info saadetakse tervishoiutöötajate ühendustele (Eesti Arstide Liit, Eesti Õdede Liit, Eesti Tervishoiutöötajate Kutseliit) ja kõigile erialaseltsidele	Eesti Haigekassa	–	Vastavalt ravijuhendi valmimisele	Info ravijuhendist on saadetud tervishoiutöötajate ühendustele ja erialaseltsidele
	Ravijuhendi ja selle lisamaterjalide info saadetakse kõikidesse haiglatesse ja perearstiabi asutustesse	Eesti Haigekassa	–	Vastavalt ravijuhendi valmimisele	Info ravijuhendist on saadetud kõikidesse haiglatesse ja perearstiabi asutustesse

	Ravijuhendi paberversioon kujundatakse, trükitakse ning jaotatakse ravijuhendi koolitustel ja saadetakse sihtrühmale vastavalt tellimustele	Eesti Haigekassa (vastutab trükkimise, tõlkimise ja levitamise eest)	Töörühm (kinnitab lõpliku versiooni).	Vastavalt ravijuhendi valmimisele	Ravijuhendi paberil täis- ja lühiversioon on jõudnud sihtrühmani
	Tervise Arengu Instituudi „HIV ja selle testimine“ (2017) uuendamine	Tervise Arengu Instituut: voldiku kujundus, trükk ja levitamine	Tervise Arengu Instituut: voldiku sisu uuendamine	Vastavalt ravijuhendi valmimisele	Voldik on uuendatud ja trükitud ning sihtrühmale kättesaadav
	Lisamaterjal, mis käsitleb HIV-testimist HIV-i sümptomite, HIV-iga seotud seisundite ja haiguste või HIV-i riskikäitumise korral	Eesti Haigekassa: kujundus, trükk, tõlkimine ja levitamine	Töörühm: sisu	Vastavalt ravijuhendi valmimisele	Lisamaterjal on trükitud ja sihtrühmale kättesaadav
	Tehakse ettepanek erinevatele asjakohastele organisatsioonidele ja ühendustele (Tervise Arengu Instituut, www.hiv.ee ; Eesti LGBT Ühing, www.lgbt.ee ; Eesti	Eesti Haigekassa	–	Vastavalt ravijuhendi valmimisele	Nimetatud organisatsioonidele ja ühendustele on ettepanek tehtud

	HIV-positiivsete võrgustik, www.ehpv.ee ; Eesti Seksuaaltervise Liit, www.estl.ee , Eesti Infektsioonhaiguste Selts, www.esid.ee) lisada oma veebilehele lingituna ravijuhendi veebiversioon				
Meediakajastus	Ravijuhendi pressiteade või ravijuhendi teemaline ajaleheartikkel tavalise trükimeedia väljaannetes	Eesti Haigekassa: koordineerimine	Töörühm: Kai Zilmer, Pilleriin Soodla, Kristi Rüütel, Aljona Kurbatova	Vastavalt ravijuhendi valmimisele	Ravijuhendi teemaline pressiteade või ajaleheartikkel on ilmunud
	Ravijuhendit tutvustatakse Eesti Rahvusringhäälingu (ERR) kanalites ETV ja ETV+	Eesti Haigekassa: suhtleb ERR kanalitega	Töörühm: Pilleriin Soodla, Kristi Rüütel, Aljona Kurbatova	Vastavalt ravijuhendi valmimisele	Ravijuhendit on ERR kanalites tutvustatud
	HIV-testimise teemaline meediakampania	Eesti Haigekassa: koordineerimine	Töörühm (sisend)	Vastavalt ravijuhendi valmimisele	Meediakampania on läbi viidud
Koolitused	HIV-testimist kajastav koolitus tervishoiutöötajatele, mis keskendub indikaatorhaigustele ja -seisunditele ning	Eesti Haigekassa: koolituse korralduslik pool	Töörühm: kontaktisikuks Kerstin Kase	2021/2022 aasta jooksul	Koolitused on toimunud

	riskirühmadele (esmatasand ja eriarstiabi)				
Seadusandluse muutmine	HIV-kiirtesti läbiviimise õiguse laiendamine vastava väljaõppe saanud mitte-tervishoiutöötajale	Eesti Infektsioonhaiguste Selts: kontaktisik Mait Altmets (teeb ettepaneku)	–	Viie aasta jooksul alates ravijuhendi kinnitamisest	Ettepanek on esitatud
Uued teenused ja rakendused	Sotsiaalvõrgustiku lähenemise piloteerimine	Tervise Arengu Instituut	-	Viie aasta jooksul alates ravijuhendi kinnitamisest	Sotsiaalvõrgustiku piloot on läbi viidud, mõju HIV-testimisse kaasatusele Eestis hinnatud
	Esmatasandi otsustustoesse HIV-testi vajavate indikaatorseisundite ja -haiguste meelespea integreerimine	Eesti Haigekassa	Töörühm (sisend algoritmi genereerimiseks)	2021	Meelespea on otsustustoesse integreeritud
Soovituste rakendamise hindamine	Seireindikaatorid	Eesti Haigekassa: töötab välja RJ-s toodud soovitustele, seireindikaatorid avaldab tulemused	Töörühm ja sekretariaat: tagasisidestab/kooskõlastab indikaatorite sisukirjelduse	Alates 2021 II poolaasta	EHK avaldab kord aastas tulemused